

Alina Radu • Roxana Jeler

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Clasa a IV-a Semestrul I

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RADU, ALINA
Limba și literatura română: manual pentru clasa a IV-a / Alina Radu, Roxana Jeler. - București: Art, 2018.
9 vol.
ISBN 978-606-94523-4-6
Semestrul I - 2018 - ISBN 978-606-94523-4-6
I. Jeler, Roxana
857.135.1.09
811.135.1

art

Capitolul I: **AM SCĂPAT DE VACANȚĂ (RECAPITULAREA CUNOȘTIINTELOR DIN CLASA A III-A)**

Prima lecție: Scrisoare , de Ana Blandiana	10
• Textul literar în versuri • Cartea poștală • Cererea politicoasă • Relatarea unei întâmplări trăite • Substantivul • Adjectivul • Scrierea corectă	
A doua lecție: Pinocchio în Țara Jucăriilor , adaptare după Carlo Collodi	14
• Textul literar în proză – textul narativ • Descrierea • Invitația • Afișul	
• Prezentarea unei cărți • Verbul • Pronumele • Ortografie și punctuație	
Lecția de evaluare inițială: Vizita lui Winnie , adaptare după A.A. Milne (test)	18

Capitolul al II-lea: **VORBIM PE SĂTURATE (COMUNICAREA ORALĂ)**

Prima lecție: Un delfin bine-crescut , după Carlo Collodi	20
• Dialogul • Inițierea și menținerea unui schimb verbal • Formularea de solicitări formale și informale • Cuvântul – formă și conținut	
A doua lecție: Secretele unei prezentări reușite	26
• Prezentarea – oferire de informații referitoare la universul școlar/extrascolar	
• Caracteristicile unei prezentări	
Lecția de recapitulare: Leul , de Daniil Harms	30
Lecția de evaluare: Proiect – Concurs de prezentări	32

Competențe specifice vizate:

- 1.1. Realizarea de deducții simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil
- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare previzibile
- 1.4. Manifestarea atenției față de diverse tipuri de mesaje în contexte previzibile
- 1.5. Manifestarea interesului pentru receptarea mesajului oral indiferent de perturbațiile de canal
- 2.1. Descrierea unui personaj dintr-o carte/dintr-un film/a unui personaj imaginar urmărind un set de repere
- 2.2. Relatarea unei întâmplări imaginare pe baza unor întrebări de sprijin
- 2.3. Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/a unei activități derulate în școală sau extrascolar
- 2.4. Inițierea și menținerea unei interacțiuni în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup
- 2.5. Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale
- 3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
- 3.2. Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii
- 3.3. Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- 3.4. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.6. Manifestarea interesului pentru lectura literară și de informare
- 4.3. Redactarea unei descrieri tip portret pe baza unui plan simplu
- 4.4. Povestirea pe scurt a unei secvențe dintr-o poveste, dintr-un film, desen animat, a unei activități, a unei întâmplări imaginare/trăite
- 4.5. Manifestarea interesului pentru scrierea creativă și pentru redactarea de texte informative și funcționale

Capitolul al III-lea: **CARTE FRUMOASĂ, CINSTE CUI TE-A SCRIS (COMUNICAREA SCRISĂ)**

Prima lecție: Fluturi cu sute de aripi , adaptare după Mircea Cărtărescu	34
• Cartea – obiect cultural • Compunerea • Planul compunerii • Așezarea textului în pagină • Ortografie și punctuație (ghilimelele)	
A doua lecție: O altfel de bibliotecă , de Dan Rădulescu	40
• Cartea – mijloc de informare • Articolul • Cartea poștală, mesajul text	
• Substantivul • Semnele de punctuație (punctele de suspensie)	

Lecția de recapitulare: A doua carte cu Apolodor , de Gellu Naum	46
Lecția de evaluare: Charlie și fabrica de ciocolată , de Roald Dahl (test)	49
Proiect: Cea mai frumoasă carte	50

Competențe specifice vizate:

- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare previzibile
- 1.4. Manifestarea atenției față de diverse tipuri de mesaje în contexte previzibile
- 2.1. Descrierea unui personaj dintr-o carte/dintr-un film/a unui personaj imaginar urmărind un set de repere
- 2.4. Inițierea și menținerea unei interacțiuni în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup
- 2.5. Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale
- 3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
- 3.2. Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii
- 3.3. Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- 3.4. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora
- 3.6. Manifestarea interesului pentru lectura literară și de informare
- 4.1. Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.2. Redactarea unor texte funcționale scurte pe suport de hârtie sau digital
- 4.5. Manifestarea interesului pentru scrierea creativă și pentru redactarea de texte informative și funcționale

Capitolul al IV-lea: O IARNĂ DE... POVESTE (TEXTUL LITERAR)

Prima lecție: Darul lui Moș Crăciun , adaptare după T.O. Bobe	52
• Textul literar • Textul literar în proză • Compunerea imaginativă cu început/sfârșit dat • Adjectivul • Ortografie și punctuație (apostroful)	
A doua lecție: Cum a furat Grinch Crăciunul , de Dr. Seuss	58
• Textul literar în versuri • Scrisoarea • E-mailul • Legătura substantivului cu adjectivul • Ortografie și punctuație	
Lecția de recapitulare: Cronicile din Narnia. Șifonierul, Leul și Vrăjitoarea , adaptare după C.S. Lewis	64
Lecția de evaluare: Noapte , de Otilia Cazimir (test)	70

Competențe specifice vizate:

- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare previzibile
- 1.4. Manifestarea atenției față de diverse tipuri de mesaje în contexte previzibile
- 2.2. Relatarea unei întâmplări imaginate pe baza unor întrebări de sprijin
- 2.4. Inițierea și menținerea unei interacțiuni în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup
- 3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
- 3.2. Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii
- 3.3. Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- 3.4. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora
- 4.1. Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.4. Povestirea pe scurt a unei secvențe dintr-o poveste, dintr-un film, desen animat, a unei activități, a unei întâmplări imaginate/trăite

Capitolul al V-lea: UN FINAL SPECTACULOS (RECAPITULARE)

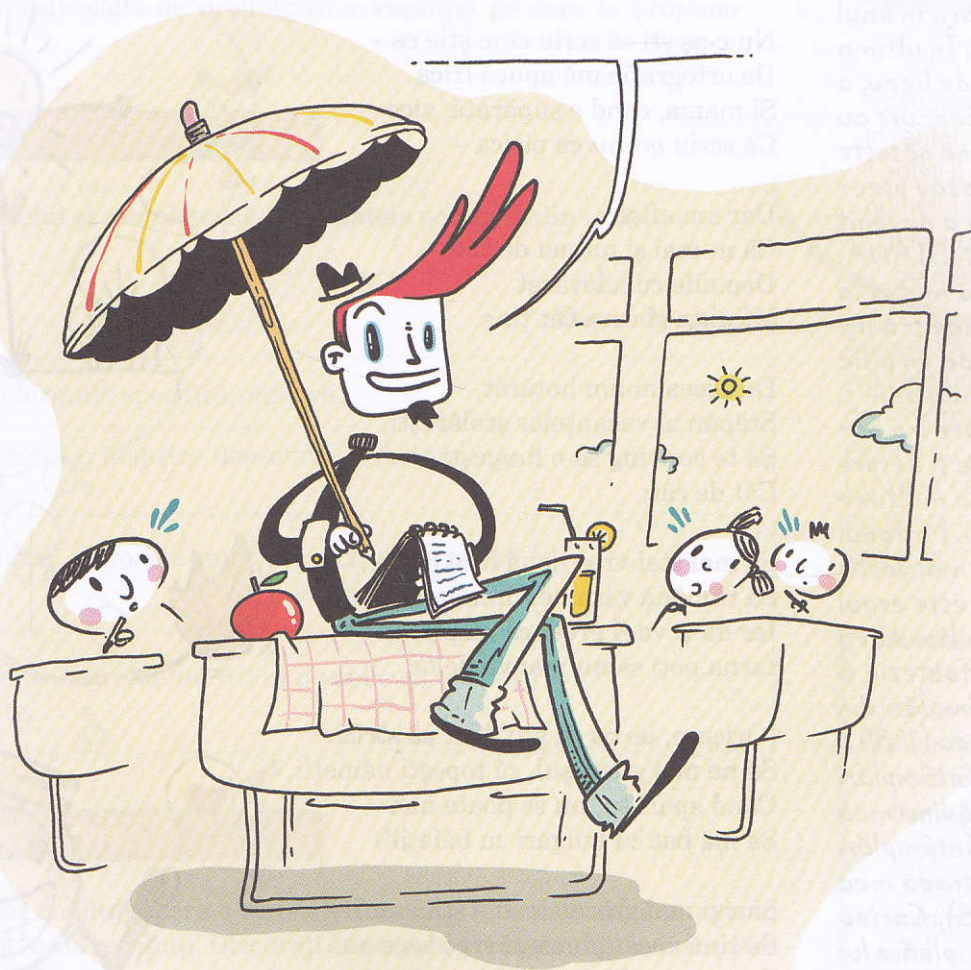
Lecția de recapitulare semestrială: Omul de zăpadă care voia să întâlnească soarele , adaptare după Matei Vișniec	72
Lecția de evaluare semestrială: Acvariul , de Marin Sorescu (test)	78
Lecția de evaluare a portofoliilor: Portofoliul meu	79
Proiect: Micii copii, mari actori	80

CAPITOLUL I

AM SCĂPAT DE VACANȚĂ

(RECAPITULAREA CUNOȘTIINȚELOR DIN CLASA A III-A)

... unde vedem ce ne mai amintim din clasa a III-a, stăm puțin de vorbă cu Ana Blandiana și apoi aflăm cum ne păcălesc scriitorii și cât de mult ne ajută o carte bună la nevoie...

VA-
CAN-
TAI!

Textul literar în versuri. Cartea poștală. Cererea politicoasă. Relatarea unei întâmplări trăite. Substantivul și adjectivul. Scrierea corectă

Clic! SCRISOARE

de Ana Blandiana

Clic!
OTILIA-
VALERIA
COMAN

s-a născut la
Timișoara în anul
1942. În ultima
clasă de liceu, a
făcut un concurs cu
colegii: cine găsește
cel mai grozav pseu-
donim. Așa a devenit
ANA BLANDIANA.

Apoi s-a mutat la
casă, unde s-a în-
dragostit de un pisic
slăbuț, numai ochi și
codiță, pe care l-a bo-
tezat Arpagic și despre
care a scris o mulțime
de poezii. Motanul
Arpagic, cel mai vestit
motan, este eroul
mai multor cărți
pline de fantezie și
umor: *Întâmplări din
grădina mea* (1980),
*Alte întâmplări
din grădina mea*
(1983), *Întâmplări
de pe strada mea*
(1988), *Cartea
albă a lui
Arpagic*
(1998).

Mult stimată astru auriu,
Sau, mai simplu, dragă soare,
M-am hotărât să-ți scriu
O scrisoare.

Nu c-aș ști să scriu cine știe ce –
De ortografie mă apucă frica
Și mama, când e supărată, zice
Că scriu *mi-au* ca pisica –

Dar am aflat
Că numai și numai de tine
Depinde cu adevărat
Vacanța și vara cât ține.

De aceea m-am hotărât,
Stăpân al vacanțelor școlărești,
Să te conving să o lungești
Cât de cât;

Să mai stai vreo două luni pe loc,
Să rămână vara neschimbată,
Iar de-ți va fi greu, ca răsplată,
Iarna poți să nu mai vii deloc.

(Oricum, iarna tu știi doar să strici,
Să ne moi ghețușul, să topești nămeții,
Când apari tu, nu se poate nici
Să mă bat cu bulgări cu băieții!)

Sau și mai grozav ar fi – știi cum? –
Să țină vacanța-acum vreo zece ani...
Pentru școală, iarnă, frig, oricum
E destulă vreme când vom crește mari.

Sigur, tu poți să alegi oricare
Dintre căile de care eu îți scriu,
Doar să crească puțințel vacanța mare
Și să-nceapă școala mai târziu.

Clic!

Autograful
Anei Blandiana

Ce spune textul?

1. *Mici copii, mari actori!* Citiți cât mai expresiv poezia (pe ton rugător, mios, cu gesturi adecvate etc.). Colegii vor aprecia, prin aplauze, interpretările voastre.
2. Recitați poezia, pentru a răspunde la următoarele întrebări:
 - a) De ce s-a hotărât copilul să-i scrie o scrisoare soarelui?
 - b) Care este formula de politețe cu care se adresează copilul soarelui, în primul vers al poeziei?
 - c) De ce băiatul îi sugerează soarelui, în a șasea strofă din poezie, să nu mai vină iarna?
 - d) Care sunt soluțiile/căile de prelungire a vacanței pe care le propune școlarul?

Cum spune textul?

3. Copiază în caiet tabelul și completează-l cu citatele potrivite din text.

În text ...	De unde știi?
... este prezentă o formulă specifică scrisorii.	
... se atribuie soarelui o însușire deosebită, referitoare la culoarea acestuia.	
... soarele este tratat cu foarte mult respect și cu multă considerație.	
... școlarul îi propune soarelui lucruri imposibile și, tocmai de aceea, amuzante.	

Despre ce vorbește textul?

4. Pătrundeți în lumea copilului care a scris scrisoarea și încercați să vă puneți în locul lui, ca să înțelegeți ceea ce simte. Discutați în perechi și răspundeți la întrebări.
 - a) De ce credeți că băiatul este atât de politicoș în scrisoarea lui?
 - b) Ce părere aveți despre propunerile sale?
 - c) Cum l-ați caracteriza pe școlarul din poezie? (Scrieți trei însușiri.)

5. Întrebarea-capcană

Clic! a Anei Blandiana!

Ne amintim!

Versul reprezintă un rând dintr-o poezie. Fiecare vers începe cu alineat. Strofele sunt alcătuite din unul sau mai multe versuri, legate prin înțeles. Strofele sunt despărțite între ele de un rând liber.

Vocabular

pseudonim – nume inventat, pe care unii artiști îl aleg în locul numelui lor adevărat.
autograf – text scris de mâna autorului.

Alegeți-vă și voi câte un pseudonim grozav! Puteți semna cu „noul” nume tot ceea ce veți compune anul acesta la orele de română.

Jurnalul meu **Clic!** de lectură

Alege un caiet care-ți place. Îți vom propune o lectură pentru fiecare săptămână. Citește-o și notează în jurnal, pe lângă informațiile despre carte, și emoțiile sau dorințele pe care ți le-a trezit. Completează paginile cu desene sugestive.

Recomandarea **Clic!** Anei Blandiana

6. Lucrați pe grupe! Imaginați-vă ce s-ar întâmpla dacă vacanța ar ține 10 ani și realizați un poster în care să înfațișați, prin cuvinte și imagini, cum ar fi atunci viața unui copil. Afișați posterele și faceți turul galeriei.

Descoperă secretele textului

Ne amintim!

Într-un text literar, autorul creează o lume imaginară, în care îl invită pe cititor cu scopul de a-l emoționa, de a-l bucura, de a-l face să privească lucrurile dintr-o perspectivă nouă și surprinzătoare.

7. Lucrați în perechi! Citiți variantele de mai jos și alegeți afirmația corectă. Spuneți de ce nu sunteți de acord cu celelalte afirmații.

- a) Intenția poetei este aceea de a învăța cititorul cum se scrie o scrisoare.
- b) Poeta scrie despre o situație imaginară, cu intenția de a încânta cititorul.
- c) Poeta prezintă un copil leneș, cu intenția de a educa cititorul.

8. Ți s-a părut amuzantă scrisoarea copilului? Argumentează în 3 – 5 rânduri răspunsul tău.

9. Fiți și voi scriitori! Găsiți cel puțin trei expresii în care să-l lăudați în mod exagerat pe soare, după modelul celei folosite de copil (*stăpân al vacanțelor școlărești*). Alcătuiți un top al celor mai reușite expresii și roștiți-le cât mai convingător.

10. Tu cum stai cu ortografia? Formulează câte o propoziție potrivită pentru fiecare exemplu.

Ne amintim!

Cratima (liniuța de unire) leagă două cuvinte pe care vrem să le rostim împreună, pentru a ușura comunicarea.

- a) mi-au/miau!;
- b) s-au/sau;
- c) caș/c-aș;
- d) ne-a/nea;
- e) neam/ne-am;
- f) ce-l/cel.

Exemplu:

- să îți / să-ți (scriu)
- că aș / c-aș (ști)

CARTE POȘTALĂ

Dragă copil frumos,

Am citit scrisoarea ta cu mare plăcere. Cred că ești un băiat simpatic și amuzant. Nu pot să stau pe loc, pentru că, la fel ca tine, și eu iubesc vacanțele lungi ☺. Tocmai m-am hotărât să plec într-o călătorie în țările calde. Am un geamantan uriaș!

Pe curând,
Soarele

11. Citește acum un posibil răspuns al soarelui, care îi trimite copilului o carte poștală.

Ne amintim!

Cartea poștală este folosită ca suport pentru a transmite, prin poștă, diferite mesaje scurte unei persoane aflate la distanță.

a) Transcrie mesajul pe caiet. Colorează cu roșu substantivele și cu galben adjectivele.

b) Transcrie și completează tabelul de mai jos cu informațiile cerute.

Substantive	Adjective	Numărul	Genul
copil			
	mare		
	amuzant		
vacanțe			
	calde		
geamantan			

c) Alege o pereche substantiv – adjectiv din tabel. Găsește o pereche care să aibă același înțeles și o pereche care să aibă sens opus.

Portofoliul meu

Confecționează o carte poștală, pe care s-o adresezi, din vacanță, unui prieten de-al tău. Desenează-o frumos și fii atent la redactarea mesajului!

12. Reformulați mesajul soarelui de mai sus, astfel încât să se adreseze mai multor copii. Dictați-l doamnei învățătoare și urmăriți la tablă ce s-a întâmplat cu forma substantivelor și adjectivelor din text.

13. Recitați mesajul soarelui, fără a mai include în text adjectivele. Ce observați?

14. Poate n-o să vă vină să credeți, dar am trecut printr-o peripeție în vacanța aceasta...

Povestește colegilor o întâmplare petrecută în vacanță, pornind de la enunțul de mai sus.

Nu uita:

- să specifice când și unde s-a petrecut întâmplarea;
- să prezinte faptele în ordine;
- să formuleze enunțuri scurte, clare și corecte din punct de vedere gramatical.

Sugestie pentru timpul liber

Mâine, trezește-te dis-de-dimineață și privește răsăritul! Nu te gândi la nimic, nu scoate o vorbă, respiră adânc și bucură-te de frumusețea soarelui!

Ne amintim!

Substantivul

copil, scrisoare, soare – sunt substantive *comune*.

Ana Blandiana, Arpagic – sunt substantive *proprie*.

Numele de ființe, lucruri sau fenomene ale naturii se numesc *substantive*.

Nu uitați că substantivele *proprie* se scriu cu literă inițială mare, indiferent de locul lor în propoziție!

Substantivele pot fi la *numărul singular* sau la *numărul plural*.

scrisoare/scrisori *copil/copii*

Substantivul are trei genuri.

Genul *masculin*: un băiat/doi băieți

Genul *feminin*: o fată/două fete

Genul *neutru*: un caiet/două caiete

Ne amintim!

Adjectivul

politicos, amuzantă, auriu – sunt adjective și arată însușiri ale ființelor, lucrurilor sau ale fenomenelor naturale, deci adjectivul se referă întotdeauna la un substantiv.

Adjectivul are același număr și același gen cu substantivul la care se referă.

Exemplu:

vacanțe lungi

număr plural,
gen feminin

Mesajul
Anei Blandiana

Textul literar în proză – textul narativ. Descrierea. Invitația. Afișul. Prezentarea unei cărți. Verbul și pronumele. Ortografie și punctuație

Clic! Pinocchio în Țara Jucăriilor

adaptare după Carlo Collodi

Clic! CARLO COLLODI

Scriitorul italian Carlo Lorenzini (1826 – 1890) și-a luat pseudonimul Collodi, după numele orașului în care s-a născut mama lui.

Este autorul uneia dintre cele mai frumoase și mai iubite cărți pentru copii din întreaga lume:

Aventurile lui Pinocchio. Personajul principal este o simpatică păpușă din lemn, care devine un băiețel adevărat.

Pinocchio avea un coleg preferat, al cărui nume era Lucignolo. Era băiatul cel mai năzdrăvan din toată școala, dar Pinocchio ținea tare mult la el. Se duse nerăbdător să-l invite la masa pregătită de Zână în cinstea sa.

— Ce faci? îl întrebă Pinocchio.

— Aștept miezul nopții ca să plec.

— Unde?

— Mă duc să trăiesc în cea mai frumoasă țară din lume: Țara Jucăriilor. Nu vrei să vii și tu?

— Eu? Nici gând.

— Rău faci, Pinocchio! O să-ți pară rău. Acolo nu sunt școli, nu sunt învățători, nu sunt cărți. În țara aceea binecuvântată nu se învață niciodată. Închipuie-ți că vacanța mare începe la întâi ianuarie și se sfârșește în ultima zi a lui decembrie. Te joci și te distrezi de dimineața până seara. Cum ți se pare?

— Ce țară frumoasă! oftă Pinocchio, simțind cum îi lasă gura apă.

Făcu doi pași ca de plecare, dar apoi se răzgândi și se întoarse.

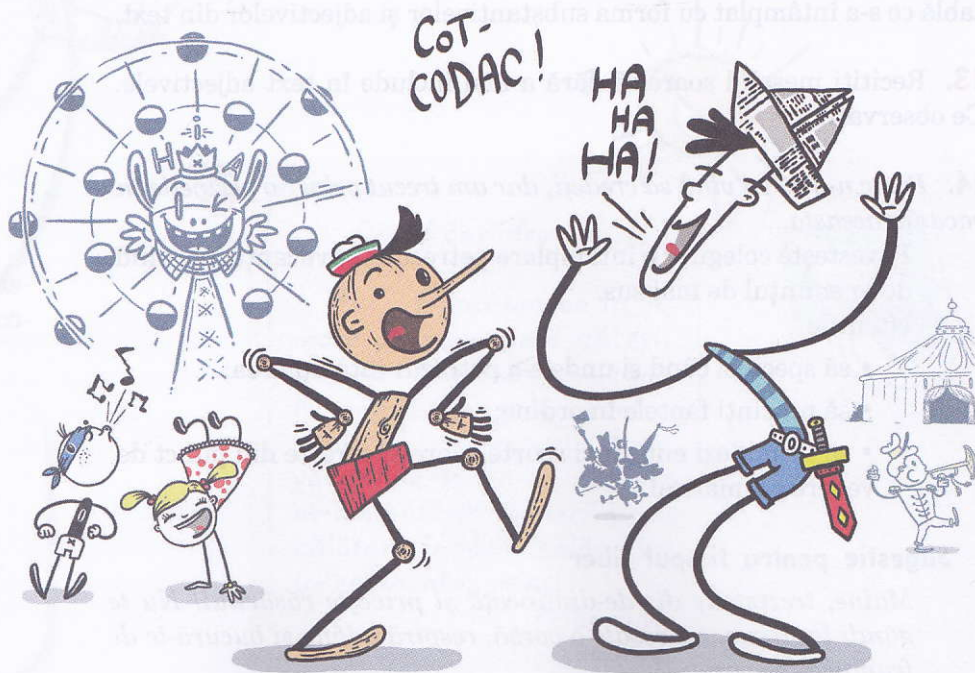
Între timp, se înnoptase deja. Deodată zăriră o luminiță și auziră un sunet de trompetă. Era trăsura!

— Vino cu noi și o să ne veselim! urlară, într-un glas, vreo sută de copii din trăsură.

— Și, dacă vin cu voi, ce-o să spună buna mea Zână? zise păpușa înduioșată, începând să șovăie.

Vocabular

câți – resturi, sub formă de fire scurte și groase, rămase după pieptănă-tul cânepei sau al inului, din care se țese pânză de saci, se fac funii etc.
mucava – carton gros folosit la copertele căr-ților, la confecționarea cutiilor și a ambalajelor.
ticsite – foarte pline, pline până la refuz.
a momi – a atrage pe cineva prin promisiuni mincinoase sau prin măguliri, prin daruri etc.; a ademeni; a amăgi; a înșela.

— Lasă, nu-ți mai face atâtea griji! Gândește-te că o să fim liberi să facem gălăgie de dimineața până seară.

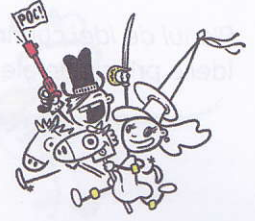
Pinocchio se urcă bucuros în trăsură. Porniră la drum și dimineața ajunseră în Țara Jucăriilor. Țara aceasta nu semăna cu nicio alta din lume. Aici locuiau numai copii. Pe străzi, veselie, zarvă, niște țipete de te zăpăceau! Cete de ștregari pretutindeni: unii se jucau cu nuci, alții cu pietricele, care cu mingea, care mergea pe bicicletă, alții călare pe câte un căluț de lemn; unii se jucau de-a baba-oarba, alții se alergau, iar alții, îmbrăcați ca niște clovni, mâncau câlți* aprinși; unii recitau, alții cântau, făceau salturi mortale, se distrau mergând în mâini și cu picioarele în aer; unii se jucau cu cercul; alții se plimbau îmbrăcați în uniformă de general, cu coif de hârtie și sabie de mucava*; unii râdeau, alții țipau, unii băteau din palme, alții fluierau, iar alții cotcodăceau precum găinile; în sfârșit, un asemenea zgomot, așa harababură, un tărăboi infernal, de trebuia să-ți pui vată în urechi ca să nu fii asurzit. În toate piețele vedeai mici teatre ticsite* de copii, iar pe toate zidurile caselor puteai să citești, scrise cu cărbune, lucruri frumoase ca acestea: „trăiască jucriile“ (în loc de „jucăriile“), „nu mai vrem școli“ (în loc de „nu mai vrem școli“), „jos Alit Metica“ (în loc de „Aritmetica“) și altele asemenea.

Pinocchio petrecu cinci luni jucându-se și distrându-se ziua întreagă, fără să vadă în fața ochilor vreo carte. Dar, într-o dimineață, avu parte de o surpriză neplăcută. Scărpinându-se în cap, își dădu seama, spre marea lui uimire, că era împodobit cu o minunată pereche de urechi măgărești. Carevasăzică, copiii neascultători, care urau cărțile și școala, erau momiți* cu promisiuni în Țara Jucăriilor. Apoi, bieții copii amăgiți, jucându-se mereu și fără să învețe vreodată, deveneau tot atâția măgăruși.

(traducere de Alina Sichitiu)

Jurnalul meu de lectură

Cartea *Aventurile lui Pinocchio*, scrisă de Carlo Collodi, are 35 de capitole. Alegeți fiecare câte 2, 3 capitole care v-au plăcut mai mult, formați grupe și povestiți-le la ora de lectură. Însoțiți prezentările voastre de desene sugestive!

Ce spune textul?

1. *Mici copii, mari actori!* Citiți textul pe roluri (povestitorul, personajele). Fiți atenți la semnele de punctuație și la intonația pe care o cer acestea.

2. Recitește fragmentul, pentru a găsi informațiile care lipsesc din textul de mai jos. Completează-l și scrie-l pe caiet.

Titlul textului este Acesta a fost scris de un autor talentat, al cărui nume este În text se povestește cum Pinocchio, personajul principal, avea un ..., pe nume Lucignolo. El era băiatul ... din toată școala. Acțiunea începe atunci când Lucignolo vrea să plece în ... și, așa cum aflăm din dialogul celor doi, îl convinge și pe ... să-l însoțească. Din descriere, aflăm că Țara Jucăriilor nu semăna cu nicio altă țară din lume. Acolo locuiau numai ..., nu erau ..., nici ..., te jucai și te distrai de dimineața până seară. Dar, într-o dimineață, Pinocchio a avut o surpriză neplăcută: scărpinându-se în cap, și-a dat seama că

Ne amintim!

Punctul (.) arată finalul comunicării și indică o pauză între enunțuri.

Semnul întrebării (?) arată finalul unui enunț în care se întrebă ceva.

Semnul exclamării (!) indică sfârșitul unui enunț care exprimă o mirare, un îndemn sau o exclamare.

Două puncte (:) anunță începutul unui dialog sau al unei enumerări.

Virgula (,) indică o foarte scurtă pauză în vorbire și delimitează cuvintele unei enumerări sau o strigare de restul propoziției.

Linia de dialog (—) indică începutul vorbirii unui participant la dialog.

Ne amintim!

Într-un text narativ, există *un povestitor*, *o acțiune* plasată într-*un anumit timp și spațiu* și *personaje* care participă la acțiune. Autorul relatează evenimentele prin *narațiune*, surprinde legăturile dintre personaje prin *dialog* și evidențiază trăsăturile personajelor, ale locurilor sau ale obiectelor prin *descriere*.

Cum spune textul?

3. Citește textul pe fragmente și completează *Jurnalul dublu*, pe caietul tău, astfel încât să realizezi planul de idei.

Ne amintim!

Ideea principală este lucrul cel mai important pe care autorul sau povestitorul îl comunică despre subiectul dintr-un text. Dacă textul este de mare întindere, atunci există mai multe idei principale.

Planul de idei cuprinde toate ideile principale ale textului.

Jurnalul dublu

Desen/Fragment	Idee principală
	Colegul preferat al lui Pinocchio era Lucignolo, cel mai năzdrăvan copil din toată școala.
„— Ce faci? [...] se răzgândi și se întoarse.“	
„Pinocchio petrecu cinci luni [...] tot atâția măgăruși.“	

Despre ce vorbește textul?

4. Ce fel de persoană este un om pe care îl numim „măgar“? Discutați în perechi și căutați sensul cuvântului și în dicționar. Spuneți ce semnificație are faptul că în Țara Jucăriilor copiii se transformă în măgăruși.

5. Recitiți fragmentul în care este descrisă Țara Jucăriilor. V-ar plăcea să trăiți acolo? Formați două grupe de dezbateri, pro și contra, și completați tabelul cu argumente cât mai convingătoare. Discutați apoi cu echipa adversă și încercați să-i convingeți pe colegi că voi aveți dreptate. Câștigă echipa care aduce cele mai multe argumente corect exprimate.

V-ar plăcea să trăiți în Țara Jucăriilor?

Da,	Nu,
mi-ar plăcea să trăiesc în Țara Jucăriilor, pentru că ...	nu mi-ar plăcea să trăiesc în Țara Jucăriilor, pentru că ...

Descopăr secretele textului

6. Povestitorul spune că ceea ce era scris pe zidurile din Țara Jucăriilor erau „lucruri frumoase“. **Clic!** Tu ce crezi? Alege răspunsul corect și explică alegerea făcută.

- a) Povestitorul nu știe cum se scriu corect cuvintele respective.
- b) Povestitorul se referă la faptul că acele cuvinte sunt desenate frumos pe ziduri.
- c) Povestitorul îi ia în râs pe copiii care au uitat cum se scrie corect.

7. Ca să-l ajute pe cititor să-și imagineze Țara Jucăriilor, povestitorul enumeră ce se poate vedea, ce se poate face și ce se poate auzi acolo. Continuă tu descrierea, scriind 2 – 3 enunțuri în care să existe enumerare. Fii atent la folosirea semnelor de punctuație!

8. Ai observat câte verbe a folosit povestitorul pentru a descrie ce fac copiii în Țara Jucăriilor? Parcă îi vedem aieva. Subliniază-le!

„unii recitau, alții cântau, făceau salturi mortale; [...] unii râdeau, alții țipau, unii băteau din palme, alții fluierau, iar alții cotcodăceau precum găinile.“

9. Tu ai văzut vreun spectacol cu *Pinocchio*? Citește invitația și spune ce sunt ca parte de vorbire cuvintele subliniate în text.

Dragi copii,

Teatrul Țândărică pregătește pentru voi un spectacol extraordinar! Poți să vii și tu, și tu, și tu! Noi vă invităm cu drag la aventurile lui Pinocchio, cea mai simpatică păpușă din lume. El vă așteaptă la ora unsprezece, așa că nu întârziati!

Locul de întâlnire: la teatru, pe strada General Eremia Grigorescu nr. 24.

Va fi grozav!

Portofoliul meu

Realizează un afiș în care să prezinți Țara Jucăriilor și minunățiile acesteia. Nu uita să-l decorezi cu desene simpatice, inspirate de descrierea din text.

10. Tu nu ai uitat cum se scrie corect! Realizează corespondența între pronumele personale și verbe:

ele	petrecem	} voi	aplaudați
voi	dansați	} eu	citim
noi	cântă	} noi	sunt

11. Alcătuieste câte un enunț în care cuvintele *sare*, *poartă* și *mătură* să fie verbe și să fie însoțite de un pronume personal.

12. Completează spațiile punctate, scriind verbele dintre paranteze la forma cerută de pronume.

De obicei, de ziua mea eu îi ... (a invita) pe prietenii mei la film. Ei ... (a veni) cu mare plăcere. Noi nici ... (a nu simți) cum trece timpul, pentru că fiecare moment petrecut împreună este distractiv.

Ne amintim! Clic!

Verbul

este partea de vorbire care exprimă acțiunea (*cântă*, *scrie*, *fuge*), starea (*stă*, *așteaptă*) sau existența (*este*, *există*).

Numărul verbului: singular/plural

trec/trecem	ai/aveți	scrie/scriu
zic/zicem	cânți/cântați	este/sunt

Pronumele personal

este partea de vorbire care ține locul unui substantiv. Folosirea pronumelor ne ajută să evităm repetițiile supărătoare.

Exemplu: Păpușa dansează. Ea cântă.

Numărul pronumelui: singular/plural

eu/noi	el, dânsul/ei, dânșii
tu/voi	ea, dânsa/ele, dânsese

Genul pronumelui

Genul masculin: el/ei, dânsul/dânșii

Genul feminin: ea/ele, dânsa/dânsese

Sugestie pentru timpul liber

E timpul pentru pop-corn! Cartea *Aventurile lui Pinocchio* a fost ecranizată de multe ori, de-a lungul timpului. Fiecare regizor are viziunea lui despre povestea marionetei. Caută una dintre ecranizări și compară povestea din film cu povestea din carte. Vizionare plăcută!

adaptare după A.A. Milne

Într-o dimineață, ursulețul Winnie a plecat să se plimbe prin pădure. Curând i s-a făcut o foame teribilă, așa că s-a gândit să treacă pe la prietenul lui, Iepure. Acolo sigur avea să primească ceva bun de mâncare.

Într-adevăr, Iepure l-a invitat la el în vizuină și l-a ospătat cu miere, lapte și pâine. Winnie a înfulecat cu mare poftă tot ce era în dulap. Și-a luat apoi la revedere de la Iepure și a început să se cațere afară din vizuină. Trăgea cu labele din față, împingea cu cele din spate, reușise să scoată nasul, apoi urechile, apoi umerii și apoi...

— Au, ajutor! Ar fi bine să mă întorc înapoi... O, dar nu pot nici înapoi! Au, ajutor!

Iepure a ieșit din vizuină pe cealaltă intrare și l-a întrebat:

— Ai rămas înțepenit?

— Da, din cauză că ușile din față nu sunt destul de mari.

— Ba nu, din cauză că ai mâncat prea mult, a spus Iepure cu un aer sever.

Și, după ce a încercat în zadar să-l tragă pe Winnie afară, Iepure a plecat după prietenul lor Christopher. Băiețelul sigur știa ce e de făcut. După ce a evaluat situația, Christopher a spus:

— Nu ne rămâne decât să așteptăm până când o să devii din nou mai subțire, a spus copilul.

— Cât durează să devii subțire? a întrebat Winnie nerăbdător.

— Cam o săptămână.

— Cum o să stau aici, nemâncat, o săptămână? a întrebat Winnie trist.

— Sigur că poți sta, Urs prostuț. De stat poți sta, mai greu e să pleci, după cum vezi. Ca să-ți fie mai ușor, o să-ți citim!

— Atunci măcar să-mi citiți dintr-o carte care să încurajeze un urs aflat într-o mare strâmtoare...

Și, într-adevăr, Christopher i-a citit lui Winnie o săptămână întreagă, iar Ursulețul simțea că se face din ce în ce mai subțire. La finalul săptămânii, l-au apucat de labe și au tras toți până când s-a auzit „Poc!“, ca și cum ar fi ieșit un dop dintr-o sticlă. Winnie era în sfârșit liber.

(traducere din limba engleză de Luiza Vasiliu)

Citește textul și rezolvă cerințele.

1. Completează spațiile libere cu informațiile din text care răspund la întrebări.

- ♥ Winnie a plecat să se plimbe (când și pe unde?) ...
- ♥ S-a gândit să treacă pe la Iepure pentru că (de ce?) ...
- ♥ Christopher l-a ajutat pe Winnie să uite de foame (cum?) ...

2. Realizează corespondența între numele personajelor și însușirile lor, așa cum reies acestea din text.

- ♥ Winnie
- ♥ Iepure
- ♥ Christopher

primitor lacom isteț harnic

3. Numerotează enunțurile de mai jos, în ordinea desfășurării întâmplărilor la care se referă.

- ♥ Iepure îl ospătează pe Winnie cu miere, lapte și pâine.
- ♥ După o plimbare prin pădure, lui Winnie i s-a făcut foame.
- ♥ Winnie mănâncă prea mult și rămâne blocat la ieșirea din vizuină.
- ♥ Băiețelul Christopher îi sare în ajutor, citindu-i lui Winnie ca să uite de foame.
- ♥ Winnie nu trebuie să mai mănânce o săptămână, ca să slăbească.

4. Identifică în text și scrie:

- ♥ substantivul propriu care denumește personajul principal;
- ♥ un adjectiv care arată cum se simțea ursulețul;
- ♥ verbul care arată acțiunea pe care o face Christopher pentru a-l ajuta pe Winnie.

5. Scrie o invitație pentru Winnie, în care să-i transmiți că este așteptat la tine în clasă, la clubul de lectură, pentru a învăța să citească. Trebuie să ai în vedere următoarele aspecte:

- ♥ conținutul invitației să fie adecvat cerinței;
- ♥ exprimarea ideilor să fie clară și coerentă;
- ♥ să nu faci greșeli de ortografie sau de punctuație.

exercițiul	1, 2, 4, 5	3
calificativul		
Suficient	♥	♥
Bine	♥♥	♥♥♥
Foarte bine	♥♥♥	♥♥♥♥